

PASAULIO ALYTIŠKIŲ
BENDRUOMENĖ

GLOBALI LIetuVA

LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽSIENIO REIKALŲ
MINISTERIJA

Veiklos strateginis planas

Lietuvos miestų bendruomenių darbas su diasporomis

Lietuvos miestų bendruomenių diasporų strategija

Ižanga

Šis strateginis dokumentas gimė įgyvendinant LR Užsienio reikalų ministerijos finansuojamą projektą, kuris leido įgyvendinti seniai brendusią idėją.

2023 m. rugpjūtį miestų ir jų diasporų atstovai iš visos Lietuvos susirinko Dzūkijoje dalintis patirtimi, diskutuoti ir ieškoti bendrų vardiklių dėl strateginių krypčių.

Kūrybinėse dirbtuvėse dalyvavo daugelio suinteresuotų šalių atstovai - pasaulio lietuviai, savivaldos atstovai, Globalios Lietuvos departamento vadovas Tadas Kubilius, tad buvo galimybė pažvelgti iš labai įvairių perspektyvų.

Dalyviai - Lietuvos miestų atstovai, gyvenantys Jungtinėje Karalystėje, Prancūzijoje, Belgijoje, Lenkijoje, Airijoje, Liuksemburge, Švedijoje, taip pat ir kituose Lietuvos miestuose, nei jų gimtieji namai, nes kalbame apie miestų diasporą, kuri apima ir gyvenančius Lietuvoje.

Patvirtintos strateginės kryptys iki 2033-ųjų, o konkretūs veiksmai, kuriuos galima įgyvendinti jau iki 2026-ųjų. Šis bendro darbo rezultatas gali būti įgyvendinamas kiekviename mieste jį adaptuojant pagal jau vystomas veiklas ir iniciatyvas.

Suinteresuotos šalys

Žmonės.

Visi žmonės – gyvenę, gyvenantys mieste, ambasadoriai, aktyvistai ir vietinės nevyriausybinės organizacijos – visi, kam rūpi jų miestas ir kurie nori aktyviai prisidėti prie jo kūrimo.

Kiekvienas miestas bus duodantis ir priimantis pirmiau nei reikalaujantis, ar gaunantis, nes visi miesto žmonės yra lygiai svarbūs. Gyvenantys vietoje ir gyvenantys kitur – be jokių išankstinių reikalavimų ar spaudimo.

Suprantant, kad kiekvienas turi savo įsivaizdavimą, koks miestas turėtų būti, skirtingus talentus bei interesus, ir kiekvienas turi teisę gyventi ten, kur nori, ir taip, kaip nori. Diasporos strategija turi veikti visoms asmenų grupėms ir įgalinti jas veikti pagal galimybes ir požiūrius, o ne kurti lūkesčius ar apriboti veikimo lauką.

Savivalda, sprendimų priėmėjai.

Diasporos strategija ir jos įgyvendintojai turi ieškoti sinergijos su miestų plėtros kryptimis ir padėti miestams vystytis.

Lietuvos miestų bendruomenių diasporų strategija

Vertybės

Tvarumas.

Visi diasporos strategijos įgyvendinimui reikalingi veiksmai turi būti įgyvendinami stengiantis atsižvelgti į tvarumo ir poveikio gamtai kontekstą, nekurti neigiamo poveikio, kai įmanoma – ieškoti būdų kurti ilgalaikį, teigiamą efektą.

Įtrauktis.

Diasporos strategija ir veiklos vertina kitoniškumą, empatiją, toleranciją ir visų socialinių grupių, religijų, pasaulėvaizdžio ar gyvenimo būdo žmones bei jų gyvenimo būdą.

Jei juos vienija noras prisidėti prie mylimo miesto veiklų – to pakanka, kad jie būtų priimti ir įtraukti.

Papildomos pastangos turi būti dedamos įtraukti tas bendruomenės dalis, kurios yra mažiau aktyvios ir įsitraukusios, nepriklausomai nuo to, kur ir kuo gyvena.

Bendrakūra.

Diasporos strategija ir veiklos bus įgyvendinamos stengiantis įtraukti kaip įmanoma įvairesnius miestais besirūpinančius žmones, kurti veiklas ir, svarbiausia, priimti sprendimus kartu.

Ši strategija įgalins visus veikti pagal savo talentus ir interesus, skatins bendruomenę padėti vieni kitiems įgyvendinti įvairias iniciatyvas kartu.

Atvirumas.

Skirtinguose miestuose veikiančios diasporą įtraukiančios bendruomenės vertina atvirumą – tiek savo veiklų skaidrumą tiek ir aktyvų dalinimąsi savo patirtimis su kitomis bendruomenėmis.

STRATEGINĖS KRYPTYS

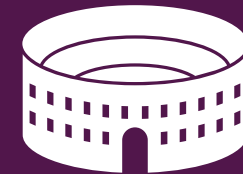
Lietuvos miestų darbo su diaspora

Diasporos
ryšių
stiprinimas

Globalių
žinių
įvietinimas

Kultūros
ryšių
stiprinimas

Grįžtančiųjų
integracija

Vertybės

TVARUMAS

ĮTRAUKTIS

BENDRAKŪRA

ATVIRUMAS

Diasporos ryšių stiprinimas

Bus skatinama sutelktinė diasporos filantropija bei labdaringi projektai.

Remiantis patirtimi, tai itin vienija bendruomenes (pagalba konkrečių nelaimių atveju ar teminiai metiniai projektai), siekiant įtraukti kraštiečių iš viso pasaulio tinklą.

Miestų ir miestelių diasporos kurs tradicijas:

- Pastovios datos bendriems susitikimams, pavyzdžiui. gruodžio 26 d.
- Metinių renginių formatas dalintis patirtimi, diasporos stovyklos suaugusiems, kuriose būtų galima dalintis idėjomis ir pradėti konkrečius projektus, skirtus miestui.
- Didžiausi miestų renginiai.
- Nauji nestandartinių renginių formatai - sporto, meno, pavyzdžiui, pasaulinių kurios nors sporto šakos turnyrų būdu.

Diasporos ryšių stiprinimas

- Ilgalaikis, kelias kartas jungiantis ryšys. Ypatingas dėmesys - išvykusiems vaikams susipažinti ir palaikyti tikrą ar virtualią draugystę su krašto vaikais.
- Ne tik diasporos ir vietoje gyvenančių, bet ir skirtingose šalyse esančių diasporų ryšiai. Pavyzdžiui, palaikyti krašto sporto komandų ar sportininkų pasirodymus pasaulyje. Tam svarbus ir savivaldos dėmesys teikiant žinias ir, kai įmanoma, transliuojant tokio tipo varžybas internetu.

- Atskiras dėmesys senjorų įgalinimui.**

Tai žmonės su didele profesine ir gyvenimiška patirtimi, turintys laisvo laiko. (savanorystė vietinėse organizacijose, jaunosios kartos mokymas, miesto metraščių, istorijų dokumentavimas ir sklaida ir t.t.)

Globalių žinių įvietinimas

Miestiečių – ekspertų duomenų bazė.

Pasaulyje išsibarstę kraštiečiai turi talentus, žinias ir patirtis, kurias gali pritaikyti savo miesto plėtrai. Pirmas žingsnis – inventorizacija, įgūdžių duomenų bazės, kuriomis galės naudotis vietos savivalda, NVO, vietinė žiniasklaida ir kitos suinteresuotos šalys.

(Esamų ar buvusių miestiečių CV su kompetencijomis, kalbų mokėjimo įgūdžiais, klausimais, kuriais norėtų ir galėtų nemokamai pagelbėti, kiek galėtų skirti tam laiko. Atskiras dėmesys bus skiriamas žymiems kraštiečiams, kurie būtų kaip pavyzdys.

•Diaspora bursis teikti savo ekspertinę nuomonę miesto savivaldai

ir sprendimų priėmėjams aktualiais klausimais, priklausomai nuo turimų kompetencijų (įvertinimas ir siūlymai).

Globalių žinių įvietinimas

- **Bus rengiamos teminės dirbtuvės/stovyklos suaugusiems**

profesionalams, kur diasporos atstovai kartu su kraštiečiais spręstų konkrečią problemą ir teiktų siūlymus bei **imsis veiksmų**.

- **Darbo vietos pasimatavimas.**

Sutarus su savivaldos atstovais, konkrečių kompetencijų turintys lokaliai ir globalios kraštiečių bendruomenės nariai bus kviečiami "pasimatuoti" darbo vietą, savo ekspertinėmis žiniomis prisidėti savanorystės pagrindu.

- **Idėjų platformos.**

Bus siekiama kartu su savivalda realizuoti idėjų miestams platformas, kuriose visi kraštui neabejingi žmonės galėtų teikti savo idėjas, balsuoti už geriausius pasiūlymus, būtų steigiami prizai arba idėjos įgyvendinamos **dalyvaujamojo biudžeto principu**, bet globaliu mastu.

Kultūros ryšių stiprinimas

Miestai sieks išnaudoti savo kraštiečių potencialą

kviesdami spręsti konkrečias miesto plėtros problemas (pavyzdys – Alytaus miesto vartai ar miesto logotipas, kurti brolių Algirdo ir Remigijaus Gataveckų ir Artūro Mažeikos).

- **Miestai, kurie dar neturi, sieks sukurti vienijančius muzikinius kūrinius** – himnus bei patrauklius, įtraukius ir vienijančius miesto prekės ženklus.

- **Bus siekiama skatinti kultūrinius mainus plenerų, meno rezidencijų** ir parodų pagalba bei skatinant mecenetystę – tiek remiant kuriančius užsienyje kraštiečius, tiek atvirkščiai.

- **Bus steigiamos miesto premijos pasižymėjusiems skirtingose srityse**, globaliams ir lokaliems miestiečiams pripažinti ir įvertinti, ir globalios diasporos atstovai miestuose turės savo vietą jau egzistuojančių apdovanojimų ir įvertinimų renginiuose.

Kultūros ryšių stiprinimas

- **Proaktyvumą ir pirmą žingsnį sieks žengti vietos sprendimų priėmėjai ir politikai**, aktyviai kviečiantys prisidėti prie miesto iniciatyvų, stengiantis sukurti laukiamo indėlio, o ne nereikalingo trukdymo įspūdžiu grįstą santykį.
- **Bus puoselėjama krašto kultūra išvykusių vaikų ir suaugusiųjų** tarpe rengiant debatus ambasadose ar mokyklėlėse lietuvių kalba, suaugusiems organizuojant protmūšius su miestų kraštotyros muziejais, knygų klubus su krašto autorių dalyvavimu ir aktyviu moderavimu.
Tokiems formatams pasiteisinus, išnaudojant juos ir kitose kultūrinio pažinimo srityse.

Grįžtančiųjų integracija

1 langelis.

Savivaldybėse turi būti paskirtas bent vienas atsakingas žmogus, galintis suteikti ekspertinę pagalbą grįžtantiems ir dar tik svarstantiems sugrįžti (darbas, būstas, vaikų darželis, mokykla, paslaugos lietuvių kalbos mokymuisi, pagalba susigaudyti įstatymuose ir institucijose). Šis žmogus turėtų dalyvauti tarybos posėdžiuose ir priimant sprendimus atstovauti diasporos interesus.

• Grįžtančiojo paketas.

Miestai turėtų įgyvendinti standartizuotą paslaugų ir skatinamųjų priemonių paketą (pvz. kultūros veiklų bilietai, būrelių kvietimai, lietuvių k. kursai (ir suaugusiems), kai reikia – emocinė, psichologinė pagalba. Svarbu, kad toks paketas ir paslaugos būtų prieinamos nuo pirmųjų minčių apie grįžimą ir teikiamos proaktyviai – paslauga rastų grįžtančius žmones, o ne atvirkščiai (pavyzdžiui, deklaruojant gyvenamąją vietą mieste).

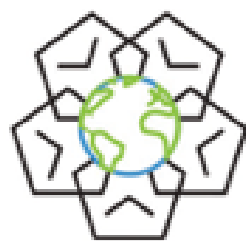
Grįžtančiųjų integracija

Vienos bendruomenės iniciatyvos.

Svarbu aktyviai dirbti mažinant žalingų stereotipų ir klišių žalą:

- Reguliariai organizuoti bendras veiklas (sugrįžtančiųjų pasakojimai, vietinių dalinimasis patirtimi).
- Vietinėje žiniasklaidoje skatinti gyvenančių užsienyje istorijų sklaidą ir įtraukimą į veiklas/diskusiją miestams svarbiais klausimais.
- Burti mentorystės savanorių tinklus (BeFriend iniciatyvos Vilniuje pagrindu), kurioje savanoriai galėtų padėti atvykstantiems spręsti kasdienes, tipines problemas (dėl darželio, susisiekiimo, vietinių ūkininkų produkcijos ir kt.);
- Kurti grįžtančiųjų ir gyvenančių miestuose savitarpio pagalbos klubus.
- Telkti diasporą pagalbai išvykstantiems, kad jie galėtų patekti į savo miestiečių bendruomenę ir išlaikyti ryšį. Miestai kurs aktyvios komunikacijos su išvykstančiais kanalus – ne tik apie galimybes sugrįžti, bet rūpinantis, kad visi kraštiečiai, kad ir kur begyventų, būtų sėkmingi, žinotų kur kreiptis pagalbos, ir kad visada bus laukiami – trumpam ar ilgam, norintys padėti ir prisidėti tik truputį, ar miesto gyvenime ir toliau dalyvauti aktyviai.

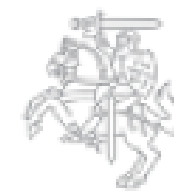

PASAULIO ALYTIŠKIŲ
BENDRUOMENĖ

GLOBALI LIETUVA

LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽSIENIO REIKALŲ
MINISTERIJA

Lietuvos miestų bendruomenų darbas su diasporomis

PASAULIO ALYTIŠKIŲ
BENDRUOMENĖ

GLOBALI LIETUVA

LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽSIENIO REIKALŲ
MINISTERIJA